

משטרת ישראל
אגף חקירות ומודיעין

-בלמ"ס-

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נהלי אח"מ
מספר: 300.02.252	תת-פרק: בחירות	פרק: חקירות	
שם נוהל: הטיפול בעבירות על חוקי הבחירות לכנסת או לרשויות המקומיות			תאריך פרסום: 11/07/2021
			תאריך תחילה: 11/07/2021
			תאריך ביטול:
			נוסח: 2

1. כללי

- א. מערכת הבחירות לכנסת או לרשויות המקומיות מטבעה רווית מתחים ורגישות ציבורית רבה.
- ב. המחוקק, במטרה להגן על טוהר הבחירות ולאפשר הצבעה נטולת מגבלות והשפעות פוגעות, קבע שורת מגבלות ואיסורים, שהפרתם עלולה להגיע לכדי הפרות חוק.
- ג. למשטרת ישראל תפקיד מרכזי בשמירה על טוהר הבחירות באמצעות אכיפת עבירות הקשורות לבחירות, עפ"י אמות מידה ברורות ואובייקטיביות. המשטרה היא הגוף המופקד על קיום מערכת בחירות תקינה ודמוקרטית.
- ד. נוהל זה מפרט את הנחיות המחוקק ויועמ"ש הממשלה, לשמירה על טוהר הבחירות.
- ה. לנוהל מצורפים בנספחים פירוט החוקים והעבירות הרלבנטיות לבחירות.

2. הבסיס החוקי:

כמפורט בנספח א'

3. מדיניות החקירה

א. כללי

- 1) בתקופת הבחירות, בשל העניין הציבורי, יש לתת עדיפות גבוהה לטיפול בתיקי חקירה בעבירות בחירות בהתאם לעקרונות הקבועים בנוהל זה. **יש למצות את החקירה, במטרה למצות את הדין עם העבריינים ככל הניתן לפני יום הבחירות או בסמוך לאחריו.**

(2) אין לסגור תיקים בעילת "נסיבות העניין" אין מתאימות לפתיחה בחקירה/העמדה לדין" בעבירות בחירות. אין לפתוח ולגנוז תיקים בעבירות בחירות בסיווג "פ"א נילון", בכפוף למוסדר להלן.

(3) בכל יחידה ימונו צוותים לטיפול בתלונות ובתביעות בגין עבירות הקשורות בבחירות.

ב. מינוי צוותי חקירה/חוקר והדרכתם:

(1) צוות חקירות בחירות יחידתי - הטיפול בתלונות בעבירות הקשורות לבחירות, ירוכז על ידי צוות חקירה שעבר הכשרה והדרכה בנושא וילווה מקצועית ובפיקוח של צוות חקירות בחירות ארצי. קצין האח"ם המחוזי יורה על מינוי צוות החקירה בכל תחנה במחוז. במחוזות בהם אין תחנות אלא מרחבים, יוקם צוות חקירה בכל מרחב.

(2) צוות חקירות בחירות מחוזי – קצין האח"ם המחוזי בהתאם לצורך והעניין, ימנה צוות חקירה ברמת המחוז.

(3) קצין אח"ם להב ימנה צוות חקירה, אשר יהא אחראי לחקירת העבירות בהן מעורבים אישי ציבור בכירים, או עבירות המצריכות חקירה בהיקף שמעבר לתחומי מחוז אחד, עפ"י החלטת ראש אח"ם.

(4) רע"ח מחוזי/להב יהיו קציני פיקוח ובקרה בנושא הבחירות וישמשו אנשי קשר לצוות חקירות בחירות ארצי.

(5) צוותי חקירת בחירות יעבדו מול תובעים, שימונו אחראים על נושא הבחירות בכל אזור.

(6) באחריות קצין אח"ם מחוזי/להב לקיים הדרכה בנושא הבחירות לצוותי הבחירות בשיתוף פעולה ובהנחיית צוות חקירות בחירות ארצי.

(7) החל מיום הכרזת מועד הבחירות, צוות חקירות בחירות ארצי, יכנס אחת לתקופה, בהתאם להנחיית רפרנט בחירות ארצי, את קציני פיקוח ובקרה מחוזיים / להב לליבון סוגיות הנוגעות לטיפול בעבירות הקשורות בבחירות.

ג. קבלת תלונות וחקירתן

(1) כללי -

(א) הוגשה תלונה על עבירת חטא, יפתח תיק פל"א כללי ולאחר הפניה ייסגר:

(1) בעבירה מתמשכת יש להפנות את הסיור להמשך טיפולם במתן דו"ח

(2) בעברה האסורה גם בחוק עזר עירוני, יש להעביר את הטיפול לרשות המקומית

עבירות הקשורות לבחירות מסוג חטא, יכול ויהיו:

השחתת מודעות, לפי סעי' 195 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.

השלכת פסולת, לפי סעי' 3 לחוק שמירת ניקיון, תשמ"ד - 1984.

אי התקנת שלט, לפי סעי' 2 לחוק הדרכים (שילוט), תשכ"ו - 1966.

- (ב) כל תלונה על עבירות בחירות תטופל ותהיה באחריות צוות חקירה בחירות.
- (ג) התעורר במהלך החקירה החשד, כי מאחורי החשוד שנחקר יש חשודים נוספים שתורמו לביצוע העבירה, אם בשידול, בסיוע או בתכנון העבירה - אין להסתפק בחקירת החשוד, ויש לאתר את אותם גורמים במטרה למצות את החקירה.
- (ד) ק' אח"ם יודא כי פעולות החקירה בתיקי בחירות יבוצעו בהקדם האפשרי, במטרה לסיים את החקירה במהלך תקופת הבחירות או בסמוך לאחר יום הבחירות.
- (ה) תלונות על רקע בחירות בהן מעורבים אישי ציבור בכירים :
- (1) לעניין סעיף זה 'איש ציבור בכיר' - שר, סגן שר, חבר כנסת, ראש רשות מקומית, או מועמד בבחירות.
  - (2) התלונן איש ציבור בכיר, מייד לאחר גביית התלונה, יועבר דיווח על התלונה לקצין אח"ם מחוזי, אשר ינחה מי יחידת החקירה, שתטפל בחקירה.
ק' אח"ם מחוזי ידווח על התלונה לר' אח"ם. ר' אח"ם בהתאם לשיקול דעתו, יעדכן על כך את המפקח.
  - (3) היתה התלונה על עבירות המנויות בסעיף 3(ג) (עבירות לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה)), תטופל בהתאם לאמור בסעיף זה.
  - (4) התקבלו תלונה או מידע מודיעיני על עבירת בחירות שביצע איש ציבור בכיר, יועבר דיווח מיידי למדור חקירות.
בהתקבל דיווח על תלונה - מדור חקירות יפנה לר' אח"ם לקבלת הנחיה על המשך הטיפול.
בהתקבל דיווח על מידע מודיעיני - יפנה מדור חקירות לר' אח"ם לאחר היוועצות במודיעין בהתאם לנוהל אח"ם מספר...? "איסוף מודיעין לגבי אישיות ציבורית בכירה".

(2) טיפול בתלונה על עבירה לפי חוק מימון מפלגות, תשל"ג – 1973 ולפי חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), תשנ"ג – 1993

תלונה הנוגעת לעבירה לפי חוק מימון מפלגות, תשל"ג – 1973 ולפי חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), תשנ"ג – 1993, תועבר למדור חקירות לבחינת הגוף שיטפל בתלונה: המשטרה, או משרד מבקר המדינה.

(3) טיפול בתלונה על עבירה לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה) – נספח א':

- (א) האיסורים וההגבלות שלפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה) יחולו בתקופת 90 הימים שלפני הבחירות ואולם האיסורים וההגבלות שלפי סעיפים 2א', 3, 4, 12 ו-13 לחוק, יחולו אף מחוץ לתקופה האמורה – פירוט תקופת ההגבלה בנוגע לכל אחד מהאיסורים בנספח א'.
- (ב) תלונה על עבירה לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה) תטופל ע"י צוות חקירות בחירות.

ג) סגירת תיקים, אשר נפתחו על עברות לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה) תתכן בעילת "נסיבות העניין אינן מתאימות לפתיחה בחקירה/העמדה לדין" בנסיבות בהן נמצא כי :

(1) העבירה הופסקה מיד לאחר קבלת התלונה.

(2) ניתנה ובוצעה התחייבות החשוד להפסקת העבירה.

(3) חקירת החשוד באזהרה היוותה אקט מרתיע דיו.

ד) נתן יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת צו מניעה בהתאם לסעיף 17' לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), האוסר על המשך התעמולה, מתן הצו לא יהווה סיבה לסגירת תיק חקירה על עברה לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה). אולם, בנסיבות מתאימות, כאשר הצו הביא להפסקה מיידית של ביצוע העבירה, והעבירה ברף ביצוע נמוך, ניתן לסגור את התיק.

ה) סמכות סגירת תיק חקירה בעברה על חוק הבחירות (דרכי תעמולה) נתונה לקצין אח"ם מרחבי ולראש מפלג חקירות ביחידה ארצית/מחוזית. הגניזה תנומק בפל"א.

ו) התקבלה תלונה על עברה לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה) בנסיבות חמורות, תועבר מיידית התלונה וכל חומר שנקשר בה בצירוף מכתב לוואי מראש צוות חקירות בחירות אל צוות חקירות בחירות הארצי. נסיבות חמורות יכול ויהיו :

(1) בדרכי תעמולה העלולות לסכן ו/או המסכנות את שלום הציבור וביטחונו (כגון שילוט בצמתים ראשיות)

(2) בתלונות חוזרות ונשנות על תעמולה בלתי חוקית המתמשכת על פני תקופת הבחירות (כגון שימוש ברמקולים שלא במסגרת אסיפות בחירות)

(3) תעמולה בלתי חוקית אשר חוצה מחוזות, מפלגות ורשימות מועמדים בחתך ארצי

(4) תעמולה הגורמת נזק ניכר לרכוש ולהשחתת פני מקרקעין בהיקף נרחב

קיבל צוות חקירות בחירות ארצי תלונה כאמור - יבחן את הצורך בפניה אל יו"ר ועדת הבחירות המרכזית בבקשה להוצאת צו למניעת המשך ביצוע התעמולה, בהתאם ל"נוהל הטיפול בבקשות בעתירות לצו מניעה ולצו להסרת מודעות ולשיקום וניקוי מקרקעין, התשע"ג - 2013", ו/או בבקשה להוצאת צו להסרת מודעות ולניקוי ולשיקום מקרקעין לפי סעיף 17'ג' לחוק הבחירות (דרכי תעמולה).

צוות חקירות בחירות הארצי, ירכז את הפניות שהועברו ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית והחלטות שהתקבלו ויעבירם לראש אח"ם.

ז) הסרת שלטים/מודעות תעמולה שהוצבו בניגוד להוראות חוק הבחירות (דרכי תעמולה) :

(1) עלה ששלט/מודעה אינו בהתאם להוראות חוק הבחירות (דרכי תעמולה), יפנה השוטר המטפל לרשות המקומית, שבתחומה בוצעה העבירה, להסירם. המשטרה תסייע לרשות המקומית, באבטחת ההסרה.

(2) אם השלט/המודעה אינם בתחום רשות מקומית, אלא בסמוך לדרך בין-עירונית והוא הוצב בניגוד לחוק הדרכים (שילוט) – יפנה השוטר המטפל לחברת נתיבי ישראל להסרתו. המשטרה תסייע לחברת נתיבי ישראל, באבטחת ההסרה.

(3) אם השלט/המודעה יוצר סיכון לחיי אדם או הפרעה לתנועת כלי רכב ועוברי אורח – יוודא השוטר המטפל הסרת השלט/המודעה ללא דיחוי.

(4) טיפול בתלונה על עבירה לפי חוק הבחירות לכנסת ולפי חוק הרשויות המקומיות – נספח ב'-ג':

(א) עם קבלת תלונה על עבירה לפי חוק הבחירות לכנסת ולפי חוק הרשויות המקומיות, יפתח צוות חקירות בחירות בחקירה משטרתית.

(ב) התקבלה תלונה על עבירה מתמשכת לפי חוק הבחירות לכנסת ולפי חוק הרשויות המקומיות, שעניינה: שחיתות, איום, שוחד, הענקת ברכות, מתן קמעות וכד', במטרה להשפיע על הבחירות:

(1) תועבר מידית התלונה וכל חומר שנקשר בה, בצירוף מכתב לוואי מראש צוות חקירות בחירות, במייל, אל צוות חקירות בחירות ארצי.

(2) צוות חקירות בחירות ארצי שקיבל חומר כאמור, יבחן את הצורך בפניה אל יו"ר ועדת הבחירות המרכזית בבקשה להוצאת צו למניעת המשך ביצוע העבירה, בהתאם ל"נוהל הטיפול בבקשות בעתירות לצו מניעה ולצו להסרת מודעות ולשיקום וניקוי מקרקעין, התשע"ג - 2013".

(3) הוצא צו מניעה ע"י יו"ר ועדת הבחירות המרכזית:

(א) בעבירה מסוג עוון – תתכן סגירת התיק בעילת "נסיבות העניין אינן מתאימות לפתיחה בחקירה/העמדה לדין".

(ב) סמכות סגירת התיק תיק חקירה בעברה על חוק בחירות לכנסת ולפי חוק הרשויות המקומיות הבחירות (דרכי תעמולה), נתונה לקצין אח"ם מרחבי ולראש מפלג חקירות ביחידה ארצית/מחוזית. הגניזה תנומק בפל"א.

(ג) בעבירה מסוג פשע – ימליץ קצין אח"ם מרחבי / ראש מפלג חקירות ביחידה ארצית/מחוזית על סגירת התיק והתיק יועבר להחלטת הפרקליטות.

(ג) עבירות של זיוף בחירות - לפי חוק הרשויות המקומיות ולפי חוק העונשין- יטופלו כמפורט בסעיף 7 כדלקמן.

(5) טיפול בתלונה על הפרת צו מניעה שהוצא על ידי יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

תלונה על הפרת צו מניעה שהוצא ע"י יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, תסווג פ"א נילון - "רשות אחרת מוסמכת" ותועבר מידית באמצעות מייל לצוות חקירות בחירות ארצי. צוות חקירות בחירות ארצי יעביר את התלונה ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית, להחלטתו להפעלת סמכותו בהתאם לסעיף 17ב(ג)(1) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), לנקיטת הליכי ביזיון בימ"ש, בגין הפרת הצו.

צוות חקירות בחירות ארצי ינחה את היחידה בה התקבלה התלונה, האם לפתוח פתיחה בחקירה בגין הפרת הוראה חוקית.

6) טיפול בתלונה על עבירה של השחתת פני מקרקעין – סעיף 196 לחוק העונשין- נספח ד'

א) נתקבלה תלונה על השחתת פני מקרקעין, בנסיבות הוראות חוק הבחירות (דרכי תעמולה) - תטופל התלונה כעבירת תעמולה, בהתאם לסעיף 3 לעיל.

ב) נמצא שנכון לפתוח בחקירה על עבירה לפי סעיף 196 לחוק העונשין – תפעל היחידה :

(1) תגבה הודעה מהמתלונן ותקבל ממנו כל ראיה שברשותו.

(2) תקבל תלונה מבעל הנכס (ככל שאינו המתלונן), שתכלול התייחסותו למתן רשות להשחית את המקרקעין ולערך הנזק.

(3) תצרף לתיק החקירה צילום המקרקעין המושחתים שיכלול:

(א) הכתב, הציור, השרטוט או החריטה על המקרקעין

(ב) תוכן הכתב או השלט שהודבקו על המקרקעין, באופן שניתן יהיה לזהות את שם הרשימה

ג) בזירת העבירה יאותרו שכנים ועדים פוטנציאלים, היכולים להביא לזיהוי של משחית פני המקרקעין

ד) בא כוח הרשימה או ממלא מקומו, כמוגדר בסעיף 59 לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), תשכ"ט – 1969 ובסעיף 38 לחוק הרשויות המקומיות, יחקרו כמבצעי השחתת פני המקרקעין, בנוסף למבצע העבירה בפועל. שמות באי כוח הרשימות וממלאי מקומם, יכול ותתקבל מפקידי הבחירות המקומיים במשרד הפנים, או מוועדת הבחירות המרכזית.

ה) תיק שנפתח נגד בא כוח רשימה או ממלא מקומו ייסגר במידה והוברר :

(1) העבירה בוצעה ללא ידיעתו ו/או הכוונתו

(2) ננקטו אמצעים סבירים למנוע את ביצוע העבירה

ו) לצורך ברור האמור בס' 5, יבחן :

האם ניתנה הוראה ע"י החשוד לכל העוסקים בתעמולת הבחירות של הרשימה :

(1) לבל ידביקו הודעות במקומות אסורים להדבקה

(2) להדביק תעמולה אך ורק על גבי לוחות מודעות מורשים

(3) אם החשוד וידא העברת ההוראה הנ"ל לכל העוסקים בתעמולת הבחירות של הרשימה

(4) אם החשוד וידא ביצוע הוראותיו בשטח.

(5) אם החשוד ידע על קיומן של מודעות שהודבקו שלא כדין וכיצד פעלו בנדון.

7) טיפול בעבירת זיוף בחירות לכנסת

א) כללי

- (1) ניסיון העבר שהצטבר במערכות בחירות קודמות מעלה חשש, לניסיונות להצביע ביום הבחירות שלא כחוק בדרכי זיוף ומרמה, במטרה להשפיע שלא כדין על תוצאות הבחירות.
- (2) בחוק הבחירות לכנסת נקבעו אמצעי זיהוי הבוחרים לכנסת. בעבר היה ניתן להשתמש כאמצעי זיהוי אך ורק בתעודת זהות שניתנה לפי חוק המרשם, אולם עם כניסת התיקון בחוק הבחירות לכנסת נוספו אמצעי הזיהוי האלה: דרכון ישראלי תקף, רישיון נהיגה תקף, תעודת חבר הכנסת ותעודה צבאית.
- (3) הרחבת אמצעי זיהוי הבוחרים לכנסת מרחיבה את האפשרויות לזיוף ומרמה ולאור זאת יש לתת דגש לטיפול חקירתי מהיר ויעיל בעבירות זיופי בחירות.
- (4) להלן פירוט הוראות החוק הנוגעות לעבירות זיוף בחירות, פירוט עקרוניות כלליים לטיפול בעבירות של זיופי בחירות, והנחיות לטיפול בעבירות אלו בהתאם לתרחישי הזיוף השכיחים.

ב) הוראות החוק

- (1) סעיף 74(ב) לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), התשכ"ט-1969 (להלן: חוק הבחירות לכנסת):
כאמצעי זיהוי ישמש אחד מאלה:
  - (א) תעודת זהות שניתנה לפי חוק המרשם
  - (ב) דרכון ישראלי תקף שניתן לפי חוק הדרכונים, התשי"ב-1952
  - (ג) רישיון נהיגה תקף, הכולל את תמונת בעל הרישיון, שניתן לפי פקודת התעבורה
  - (ד) תעודת חבר הכנסת שניתנה לפי חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951,
  - (ה) תעודה צבאית תקפה; לעניין סעיף זה, "תעודה צבאית" – התעודה הצבאית האישית שהונפקה לחייל בשירות סדיר לפי חוק שירות ביטחון או בשירות קבע של צבא הגנה לישראל, על-ידי צבא הגנה לישראל, הכוללת תמונה, שם ומספר זהות, שיקבע יושב ראש הוועדה המרכזית בהוראות, לפי הצעת ראש המטה הכללי
- (2) סעיף 91(א) לחוק הבחירות לכנסת – הצבעה של חיילים
- (3) חוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה – 1965, סעיפים 85-90 (ראה פירוט בנספח ג')
- (4) חוק העונשין, התשל"ז-1977, סעיפים 418, 420, 441

(ג) עקרונות כלליים בחקירת עבירות של זיוף בחירות לכנסת

עבירת זיוף בחירות מהווה "עבירות בחירות" וחלות עליה הנחיות נוהל זה, בשינויים המחויבים כמפורט להלן:

- (1) חובת פתיחה בחקירה בכל עבירה של זיוף בחירות (תיק פ"א).
- (2) חקירת העבירות תתבצע ע"י צוות חקירות בחירות.
- (3) עדיפות לעיכוב גם אם קיימת סמכות מעצר.
- (4) תיק חקירה לא ייסגר, אלא ע"י ק' אח"ס מחוזי/להב ומנימוקים מיוחדים.
- (5) תיק חקירה שסמכות סגירתו של הפרקליטות, יועבר עם המלצת ק' אח"ס מחוזי/להב ומנימוקים מיוחדים.
- (6) יש לעשות כל מאמץ, לסיים את החקירה ולהעביר את החומרים לתביעות להגשת כתב אישום, סמוך ככל הניתן לבחירות.
- (7) כל ידיעה, תלונה, או חקירה בעברת זיוף בחירות תדווח מיידית לצוות בחירות ארצי.

(ד) תרחשי זיוף בחירות לכנסת והנחיות לטיפול

(1) התרחישים:

להלן תרחישים עיקריים של זיופי בחירות:

(א) תרחיש א' - הצבעה של אדם באמצעות מסמך זיהוי של אחר כגון: הצבעה באמצעות ת"ז של: נפטרים, מוגבלים בניידותם, שוהים בחו"ל וכיו"ב; כשמסמך הזיהוי הושג: במרמה, בשוחד, או תוך ניצול תום לבם/חוסר ידיעתם.

(ב) תרחיש ב' - הצבעה באמצעות מסמך זיהוי מזויף.

(ג) תרחיש ג' - תלונת אזרח במקום הקלפי על כך שהצביע בשמו.

(ד) תרחיש ד' - זיופי בחירות בסיוע חברי ועדת הקלפי כגון:

1) שת"פ עם מצביעים שלא כדין בתרחישים א'-ג'

2) הצבעה במקום בוחר שלא הצביע (עם סגירת הקלפי או ניצול היעדרות חברי ועדת הקלפי)

(2) טיפול בחומר הצבעה שלא כדין (השמדת/העלמת מעטפות הצבעה) הנחיות לטיפול:

הנחיות לשוטר בקלפי/השוטר המוזעק למקום הקלפי:

(א) עיכוב החשוד במקום הקלפי;

(ב) במקרה של תלונה על הצבעה כפולה - יש לבקש מהמתלונן להמתין במקום הקלפי עד להגעת צוות החקירה;

(ג) הזעקת צוות חקירות בחירות למקום הקלפי;

(ד) פעולות מיידיות נוספות ככל שניתן, כגון: תפיסת התיעוד ששימש להצבעה;

(ה) רישום דו"ח פעולה מפורט.

הנחיות לצוות חקירות בחירות:

(א) הגעה מיידית למקום הקלפי;

(ב) בירור ראשוני מול השוטר שנמצא במקום על פרטי האירוע והמעורבים;

- (ג) גביית עדויות במקום הקלפי, ככל שניתן בהתאם לנסיבות האירוע, ממזכיר ועדת הקלפי, האחראי עפ"י חוק לזיהוי הבוחר, מיתר מחברי ועדת הקלפי ומעדים לאירוע.
- (ד) רישום פרטי הקלפי (מספר הקלפי ופרטי חברי ועדת הקלפי);
- (ה) תפיסת מסמכים כגון התיעוד ששימש להצבעה, העתק פרוטוקול ועדת הקלפי וכד' (במידה ואין אפשרות לתפוס העתק הפרוטוקול ניתן לפנות אל ועדת הבחירות מקומית לצורך זה);
- (ו) עיכוב החשוד לתחנה לזיהוי ולחקירה באזהרה. מעצר החשוד לפי העניין והצורך;
- (ז) במקרה שהחשוד הוא בעל תפקיד בקלפי:
- 1) יש לדווח מיידית לוועדת הבחירות המקומית ולוודא הגעת מחליף טרם העיכוב;
- 2) יש לדווח מיידית לצוות חקירות בחירות ארצי אודות האירוע;
- (ח) פעולות לאיתור וזימון בעל הת"ז למסירת עדות בתחנה;
- (ט) בירור מול גורמים הנוגעים לעניין (ביקורת הגבולות אם מדובר בחשש לשהה בחו"ל, משרד הפנים אם מדובר בנפטר וכיו"ב);
- (י) מקרה שעלה חשד כי אמצעי הזיהוי מזויף - בדיקה ראשונית של התיעוד שנתפס לאיתור זיופים, והעברת התיעוד למעבדת מסמכים/מז"פ לצורך קבלת חו"ד מז"פ;
- (יא) העמקת החקירה במטרה לאתר את השותפים לעבירה;
- (יב) פניה אל גורמי המודיעין הנוגעים לצורך עדכון בדבר האירוע ובדיקה מודיעינית של החשוד/האירוע.

4. תביעה על עבירות בחירות לכנסת ולרשויות המקומיות:

- א. חטיבת התביעות תפיץ הנחיות ומדיניות חטיבת התביעות.
- ב. יש להקפיד על העברה של התיקים לגורם התביעה הרלוונטי: תביעות או פרקליטות.
- ג. יש לוודא מעקב אחר התיקים ולנסות לזרז במידת האפשר את טיפול התביעה בהם, על מנת שתתקבל בהם החלטה, ככל האפשר, טרם הבחירות.

5. מדיניות עיכוב ומעצר:

- א. עיכוב, מעצר ושחרור של חשודים יבוצעו בהתאם לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) תשנ"ו - 1996, ולפקודת מטא"ר 14.01.34 "עיכוב מעצר ושחרור".
- ב. כל עוד הנסיבות אינן מחייבות אחרת, גם בעבירות הקשורות לבחירות, יש להעדיף שימוש בסמכות העיכוב, גם אם בנסיבות המקרה קיימת סמכות מעצר.

6. אסירים ועצורים ביום הבחירות לכנסת - זכויות הצבעתם:

- א. לעצור ביום הבחירות או לאסיר, זכות הצבעה כמו לכל אזרח.
- ב. יש להעדיף הצבעת עצורים במתקני שב"ס טרם העברתם לאחריות המשטרה לצורכי חקירה.
- ג. יחידה חוקרת שברשותה עצורים בהליכי חקירה ביום הבחירות תוודא כי כל עצור יוכל לממש את זכות הבחירה.
- ד. הצבעת עצור בקלפי תהיה, לפי סעיף 74 (ב) לחוק הבחירות לכנסת, עפ"י תעודה מזהה או בכרטיס אסיר בלבד. הממונה על החקירה, יודיע מבעוד מועד לעצור העומד להיות מוחזק במעצר ביום הבחירות, על זכותו להצביע בבחירות בקלפי שתוצב בבית המעצר. כמו כן יפעל הממונה על החקירה כדלקמן:

- (1) עצור שנעצר כשאינו ברשותו תעודה מזהה – יש לאפשר לעצור, מבעוד מועד, ליצור קשר טלפוני עם גורם (לפי בחירתו), שיעביר למשטרה את תעודת הזהות.
- (2) עצור שנעצר ללא תעודה מזהה ולדבריו אין לו תעודה מזהה כלל - ימסור הממונה על החקירה את פרטיו למפקד בית המעצר. מפקד בית המעצר יעביר רשימה מרוכזת של העצורים חסרי תעודת זהות למשרד הפנים, לצורך ניפוק תעודות זהות חדשות.
- (3) כל פעולה מהפעולות הנ"ל תירשם ע"י הממונה על החקירה בזיכרון דברים, שעליו יחתום העצור. הזכ"ד יצורף לחומר החקירה, על מנת למנוע טענה אפשרית של עצור, כי נמנעה ממנו אפשרות הצבעה בבחירות.

7. הטיפול בקטינים, המעורבים בעבירות על חוקי בחירות לכנסת ולרשויות המקומיות

- א. מדיניות פתיחת תיקים וגניזתם –
  - (1) עבירת בחירות ראשונה לקטין, תיגנז בעילה של "נסיבות העניין אינן מתאימות לפתיחה בחקירה/העמדה לדין" ויינקט בעניינו הליך "טיפול" או "טיפול מותנה".
  - (2) בהעדר כל רישום לקטין על מעורבות בעבירות אחרות, יינקט הליך "טיפול" או "טיפול מותנה" כלפיו, בשלושה תיקים לכל היותר.
  - (3) לוותה העבירה על חוקי הבחירות באלימות חמורה מצד הקטין, יפתח הליך פלילי (פ.א).

ב. מדיניות מעצרים -

- ב. בעבירות הקשורות לבחירות יבוצע מעצר קטינים לפי החלטת קצין הנוער.
- ג. לצד הוראות אלו, יש לפעול בהתאם לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971, פקודת מטא"ר 14.01.05 - חקירת קטין ונוהלי מדור נוער.

8. מדיניות החקירה בעבירות סד"ץ באירועי בחירות לכנסת ולרשויות המקומיות

א. מערכת הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות עלולה להיות מלווה באלימות רבה. האלימות יכולה להתבטא, בין היתר, באלימות פיזית, איומים והיזק לרכוש, נגד מועמדים ובאירועי בחירות רבי משתתפים.

ב. לצורך פרק זה "אירוע בחירות" יוגדר:

- (1) תהלוכה, הפגנה או עצרת הקשורות לבחירות.
- (2) סיור של חבר כנסת, ראש רשות מקומית, נבחר ציבור או מועמד בבחירות.
- ג. עקרונות הטיפול

- (1) יש לתת עדיפות גבוהה לחקירה של חשודים בגין עבירות סדר ציבורי באירועי בחירות.
- (2) יש להיערך לחשיפה של עבירות סד"ץ באירועי בחירות בשילוב המודיעין, לרבות הנצחה ותפיסת מוצגים.
- (3) התקבלה תלונה על עבירת סד"ץ באירוע בחירות, על אתר.
- (4) נודע על עבירת סד"ץ באירוע בחירות (גם אם לא הוגשה תלונה) תפתח חקירה.
- (5) עם פתיחת החקירה תגבה ללא דיחוי הודעות מחשודים ומעדים.
- (6) שחרור עצור בעבירות בחירות – יכול ויכלול הבאתו בפני שופט לשם שחרורו בתנאי ערובה או הרחקה, משיקולים שירשמו.

ד. תיעוד -

- (1) צילום ותיעוד אירוע הפרת סדר משמש בסיס ראיתי מרכזי ולעיתים אף יחידי בחקירת חשודים בעבירת הסד"ץ.
- (2) צוות הצילום יקבע את מקומו באופן שימנע, ככל הניתן, את הפגיעה בהתקהלות. הצוות ימעט ככל האפשר, בצילום המשתתפים, בעת התנהלות אירוע הבחירות כשורה.
- (3) בעת ביצוע מעצרים/עיכובים באירוע, יתעד צוות הצילום את העצור/מעוכב ואת השוטר שביצע את המעצר/עיכוב. הצוות יבקש מכל שוטר הפועל להפסקת הפרת הסד"ץ להזדהות בפני צוות הצילום בשמו ובשם היחידה אליה השתייך.
- (4) תפיסת מוצגים בזירת האירוע -

א) באירוע הפרת סד"ץ, כל מוצג מעבה את הראיות ולכן יש לתפוס כל מוצג רלבנטי.

ב) זירת האירוע תיבדק ע"י חוקר זירה או ע"י מעבדה נידת, לפי העניין.

ג) רישום מוצגים והטיפול בהם יהא בהתאם לפקודת מטא"ר 14.01.45 תפיסת חפצים הקשורים לעבירה והטיפול בהם.

ה. דיווח על תוצאות אירוע סד"ץ חריגות, כגון - נפגעים או מעורבות איש ציבור (בהתאם להגדרה בס' 9 כדלקמן), תדווח מייד לרמ"ד חקירות.

9. הטיפול באיומים על רקע הבחירות על איש ציבור

- א. בסעיף זה 'איש ציבור' - נבחר ציבור, מועמד, עובד ציבור, או איש כוחות הביטחון.
- ב. כל תלונה או ידיעה על איום לפגיעה בגופו או ברכושו של איש ציבור, על רקע הבחירות, תטופל בהתאם לנוהל אח"מ 300.16.193 "חקירת אישי ציבור בכירים" מאיומים יש להקפיד על דיווח מיידי כקבוע בנוהל הנ"ל.
- ג. תיקי איומים על איש ציבור על רקע בחירות לא יסגרו בעילות חוסר ראיות או נסיבות העניין אינן מתאימות לפתיחה בחקירה/העמדה לדין, אלא באישור פרקליטות המדינה בלבד.
- ד. דיווח על תוצאות אירוע חריגות, כגון - נפגעים או מעורבות איש ציבור, תדווח מיד לרמ"ד חקירות.

10. חקירת עבירות ביטוי הקשורות בבחירות

א. טיפול בעבירות ביטוי ברשת – כללי

- 1) הדיווח אודות עבירות ביטוי ברשת האינטרנט מגיע בשני אופנים: האחד, פעילות יזומה והשני, מדיווח אזרח (תלונה) למשטרה או לפרקליטות המדינה.
- 2) כל עבירת ביטוי ברשת האינטרנט, בשל המאפיינים הייחודיים של העבירה ותפוצת הביטוי בהיקף בלתי במוגבל, תטופל מול ח' חו"ד בחטיבת החקירות בלבד.
- 3) ח' חו"ד תטפל בכל עברת ביטוי ברשת בהליך דחוף.
- 4) כל המלצת ח' חו"ד לפתיחה בחקירה, תאושר ע"י רמ"ח חקירות, טרם העברתה לפרקליטות המדינה. כל המלצת ח' חו"ד לסגירת תיק ביטוי תאושר ע"י רמ"ד חקירות.

ב. פעילות יזומה של משטרת ישראל

- 1) כל מידע שהתקבל מניטור ברשת האינטרנט במסגרת פעילות יזומה של המשטרה מיחידות השטח השונות (חטיבת הדוברות, מחוזות ועוד), המעלה חשד לעבירת ביטוי, יסווג כחומר מודיעין.
- 2) באחריות חטיבת הדוברות להעביר כל חומר מודיעין שנוטר לח' מודיעין גלוי בחטיבת המודיעין, להזנת המידע במערכת מלאכת מחשבת ולהעשרה. ח' מודיעין גלוי תעביר את החומר לח' חו"ד בחטיבת החקירות.
- 3) נוטר חומר המעלה חשד לעבירת ביטוי במחוז, באחריות המחוז להזין את החומר למלאכת מחשבת ולדווח עליו לח' מודיעין גלוי. ח' מודיעין גלוי תעביר את החומר לח' חו"ד בחטיבת החקירות.

- (4) מידע שהתקבל בחו' מודיעין גלוי, יועבר בצרוף הערות החו' לעניין האפשרות והאופן לטיפול במידע וכן הצורך בחסיון (במידה וקיים).
- (5) קבעה חו' חוו"ד כי יש מקום לפנות לפרקליטות המדינה בבקשה לפתיחה בחקירה, לאחר קבלת אישור רמ"ח חקירות, תטפל בה בהליך דחוף.
- (6) חו' חוו"ד תעדכן בהחלטת פרקליטות המדינה, את חו' מודיעין גלוי. חו' מודיעין גלוי תזין את החלטת הפרקליטות במערכת מלאכת מחשבת.
- (7) קבעה חו' חוו"ד כי לא מדובר בעבירת ביטוי, לאחר אישור רמ"ח חקירות, יועברו החומר וההחלטה לחו' מודיעין גלוי.
- (8) החליטה פרקליטות המדינה על פתיחה בחקירה, תעביר חו' חוו"ד את כלל החומרים שברשותה לחו' סייבר במדור סיוע חקירתי, לצורך קביעת היחידה המטפלת.

ג. פעילות יזומה של גורמי קהיליה

- (1) התקבל מידע מפעילות יזומה ברשת האינטרנט במסגרת פעילות יזומה של גורמי קהיליה המעלה חשד לעבירת ביטוי, יטופל המידע ויסווג כחומר מודיעין.
- (2) מד"ת אח"ם יעביר את החומר שהתקבל, בהתאם לסיווג, לטיפול חו' מודיעין גלוי. חו' מודיעין גלוי תעביר את החומר לחו' חוו"ד בחטיבת החקירות.
- (3) מד"ת אח"ם יזין את המידע ויפיצו, לפי נוהל הפצת מידע, לגורמים הרלוונטיים, לידיעה בלבד – לא לטיפול.
- (4) מידע שהתקבל בחו' מודיעין גלוי, יועבר בצרוף הערות החו' לעניין האפשרות והאופן לטיפול במידע וכן הצורך בחסיון (במידה וקיים).
- (5) קבעה חו' חוו"ד כי יש מקום לפנות לפרקליטות המדינה בבקשה לפתיחה בחקירה, לאחר קבלת אישור רמ"ח חקירות, תטפל בה בהליך דחוף.
- (6) חו' חוו"ד תעדכן בהחלטת פרקליטות המדינה, את חו' מודיעין גלוי. חו' מודיעין גלוי תזין את החלטת הפרקליטות במערכת מלאכת מחשבת.
- (7) קבעה חו' חוו"ד כי לא מדובר בעבירת ביטוי, לאחר אישור רמ"ח חקירות, יועברו החומר וההחלטה לחו' מודיעין גלוי.
- (8) החליטה פרקליטות המדינה על פתיחה בחקירה, תעביר חו' חוו"ד את כלל החומרים שברשותה לחו' סייבר בחטיבת החקירות, לצורך קביעת היחידה המטפלת.

ד. טיפול בעבירת ביטוי ברשת בעקבות הגשת תלונה במשטרה

- (1) התלונן אזרח על עבירת ביטוי ברשת בתחנת משטרה, תפתח התחנה תיק פל"א. תקבל התחנה מהמתלונן כל חומר שברשותו. התחנה תעביר את החומר שהתקבל לחו' סייבר בחטיבת החקירות. חו' סייבר, תעביר את החומר לחו' חוו"ד.

- (2) קבעה חו' חו"ד כי יש מקום לפנות לפרקליטות המדינה בבקשה לפתיחה בחקירה, לאחר קבלת אישור רמ"ח חקירות, תטפל בה בהליך דחוף.
- (3) החליטה פרקליטות המדינה על פתיחה בחקירה, יועברו באמצעות חו' חו"ד, כל החומרים לחו' סייבר, לצורך קביעת יחידה מטפלת.
- (4) יחידת החקירות תפעל בהתאם להנחיית מדור חקירות "חקירתן של עברות חופש ביטוי".
- (5) החוקרים יפעלו לתפוס את מחשבי החשוד בהסתה.
- (6) בסיום החקירה יועבר תיק החקירה לרפרנט הפרקליטות המחוז לעברות הסתה, שיבחן את החומרים ויורה על המשך הטיפול בעברה.
- (7) קבע הרפרנט כי לא התגבשו ראיות לעברה, יחזיר החומר לחו' חו"ד. חו' חו"ד תעביר את החומר ליחידת החקירה בצרוף הנחיה לסגירת התיק.

ה. דגשים

- (1) גבולות החקירה - לא ייחקר חשוד בעברה, אלא על הביטוי הספציפי שאושר על ידי פרקליטות המדינה. במקרה של ריבוי עברות ביטוי, נדרש אישור פרקליטות המדינה לחקור על כל עברה ועברה.
- (2) יש ליתן קדימות לחקירת עבירת ביטוי, במטרה לסיים את החקירה טרם הבחירות.

ו. טיפול בעבירת ביטוי שאינה ברשת

תלונה בחשד לעבירה על חופש הביטוי שאינה ברשת תועבר עם המלצת היחידה לרענ"ח מחוזי. רענ"ח מחוזי יעביר לחו' חו"ד המלצתו ובקשה לקבלת אישור פתיחה בחקירה. אין לבצע כל פעולת חקירה טרם קבלת אישור הפרקליטות, באמצעות חו' חו"ד. במידה והחשוד עצור בגין עבירות אחרות, או שיש דחיפות אחרת באישור החקירה, יש לציין זאת בפני חו' חו"ד והחומר יטופל במסלול דחוף בדומה לעבירות ביטוי ברשת.

ז. מקרים דחופים

- (1) כאמור לעיל, כל חשד לעבירת ביטוי ברשת יטופל כמקרה דחוף. על כן, בטרם יינקטו פעולות חקירה כלשהן, יפנה רענ"ח המחוז/להב חקירות וידווח **טלפוני** לחו' חו"ד על נסיבות המקרה ויבקש אישור בפתיחה בחקירה דחופה.
- (2) באחריות רענ"ח המחוז / להב להעביר לחו' חו"ד, את החומרים בגינם מתבקשת פתיחה בחקירה וביצוע השלמות חקירה, במידה ויידרש.
- (3) חו' חו"ד תגבש עמדה האם מתקיימת עבירה או לא, ותעביר המלצתה בהקדם האפשרי, לרמ"ח החקירות שיעביר המלצתו לר' אח"ם.
- (4) חו' חו"ד לאחר קבלת עמדת ר' אח"ם תפנה לפרקליטות המדינה / המחלקה לתפקידים מיוחדים לקבלת עמדתם. חו' חו"ד תעדכן טלפונית את רענ"ח המחוז / להב בהחלטת פרקליטות המדינה.

5) עברת ביטוי שאינה ברשת, תטופל בנוהל רגיל. במקרים חריגים בהם הנסיבות מחייבות פתיחה בחקירה מיידית, יטופלו כעברת ביטוי ברשת.

11. עדכון פרקליט המדינה בהתפתחות בחקירה מיוחדת

- א. חקירה שאישר פרקליט המדינה את פתיחתה, תעדכן היחידה החוקרת מעת לעת ובהתאם להתפתחות החקירה את ראש אגף חקירות ומודיעין.
- ב. עדכון פרקליטות המדינה יתבצע ע"י ראש אגף חקירות ומודיעין או מי מטעמו.

12. אישור ר' אח"ם לחקירת עבירה

אישור ר' אח"ם ליחידה להתקדם בחקירה יכלול הנחיות בדבר עדכנו וסמכות היחידה לקבל החלטות בחקירה.

13. סיום חקירה

מיד עם סיום החקירה, תעביר היחידה החוקרת סיכום תיק חקירה והמלצותיה לרמ"ד חקירות, ללא העברת תיק החקירה.

14. הזנה של תיקי חקירה ומעצרים בבחירות לכנסת

- א. תיקי חקירה - בעת פתיחת תיק חקירה פ"א או ט"מ הקשור לבחירות לכנסת, כגון: חוקי הבחירות, או תקיפה, איומים, הצעות וכד' על רקע הבחירות, יש להזין במערכת הפל"א בשדה רקע ונסיבות "בחירות לכנסת" או "בחירות לרשויות מקומיות" (כל מערכת בחירות תוגדר בנפרד ע"פ מועדה).
- ב. מעצרים - בחלקה העליון של האסמכתא לכליאה, ירשום הקצין הממונה "בחירות".
- ג. באחריות ק' אח"ם מחוזיים לוודא ביצוע הוראות ההזנות כאמור.

15. דיווח

- א. הזנה בפל"א - באחריות האח"ם המחוזי לקיים פיקוח ומעקב שוטף אחר הדיווח ותוכנו.
- ב. בשלושת החודשים הקודמים למועד הבחירות, יופק אחת לשבוע דיווח תקופתי על בסיס מסד הנתונים הממוחשב. עותק מהדיווח יועבר למפכ"ל, לר' אח"ם, לר' חטיבת החקירות, למחוזות, ולמשנים לפרקליט המדינה.

16. בקרה

א. ראשי ענפי החקירות המחוזיים, אשר מונו כקציני פיקוח ובקרה לפי סעיף 4.ב.3) יבצעו בקרה שוטפת לבדיקת יישום הוראות הנחייה זו ע"י יחידות החקירה, לרבות בנושאים הבאים: מינוי צוותי חקירה ותביעה מיוחדים, הדרכתם, מקצועיותם, סיווג נכון של תיקי החקירה, הזנה מדויקת של תיקים למערכת הפל"א וכו'.

ב. דיווח אודות הבקרה יועבר לצוות חקירות בחירות ארצי באופן ובמועד שייקבע.

17. נספחים:

א. נספח א' - רשימת חקוקים והנחיות בנושא בחירות ארציות ומוניציפליות

ב. נספח ב' - חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט – 1959

ג. נספח ג' - חוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), תשכ"ט - 1969 - עבירות

ד. נספח ד' - חוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה – 1965

ה. נספח ה' - חוק העונשין, תשל"ז - 1977

ו. נספח ו' - חוק שמירת הנקיון, תשמ"ד - 1984

חוק הדרכים (שילוט), תשכ"ו - 1966

תקנות התעבורה, תשכ"א - 1961

תקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), תשנ"ג - 1992

ז. נספח ז' - תמצית ההנחיות לפעולה בהתאם לחוקי הבחירות השונים

18. ביטול נוהל-

נוהל זה מאחד את שני הנהלים המסדירים את הטיפול בעבירות על חוקי הבחירות הן לכנסת והן לרשויות המקומיות.

נוהל חטיבת החקירות 03.300.017 : "הטיפול בעבירות על חוקי הבחירות לכנסת" - מבוטל

א. בחירות לכנסת:

(1) חוקי יסוד

(א) חוק-יסוד: הכנסת

(ב) חוק-יסוד: הממשלה

(2) חוקי הבחירות

(א) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט – 1969

(ב) חוק סדרי השלטון והמשפט (ביטול החלת המשפט, השיפוט והמינהל), התשנ"ט-1999

(ג) חוק המפלגות, התשנ"ב-1992

(ד) חוק הממשלה, התשס"א-2001

(ה) חוק הכנסת, התשנ"ד-1994 (פרק י', סעיפים 59-63 - התפלגות של סיעה ופרישה מסיעה)

(ו) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים) התשי"ט-1959

(ז) חוק מימון מפלגות, התשל"ג – 1973

(ח) חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

(ט) הנחיות מבקר המדינה (קווים מנחים לרואה החשבון המבקר של איגוד), התשע"ח – 2018

(י) הנחיות מבקר המדינה בדבר מורשי חתימה

(יא) תקנות הבחירות לכנסת, התשל"ג-1973

(יב) תקנות הבחירות לכנסת (הוראות בדבר סדרי הצבעה בקרב חיילים, עובדים ומוחזקים במשמורת הצבא), התשע"ג-2012

(יג) כללי הבחירות לכנסת (הוראות בדבר סדרי הפעלתן ועבודתן של קלפיות לאסירים ובדבר שעות ההצבעה), התשמ"ח-1988

(יד) נוהל הטיפול בבקשה לפסילת רשימת מועמדים לכנסת או מועמד לכנסת, התשע"ה-2015

(טו) נוהל הטיפול בבקשות לקביעת העדר קלון, התשע"ד-2013 (ועדת הבחירות לכנסת)

(טז) כללי הבחירות לכנסת (סוגי עבודות, תפקידים או שירותים שיש לבחון את עברו הפלילי של מי שמבצעים או נותנים), התשע"ג-2012 (ועדת הבחירות לכנסת)

ב. בחירות לרשויות המקומיות-

1) חוקי הבחירות

(א) חוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק הרשויות המקומיות")

(ב) חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), תשל"ה – 1975 (להלן: "חוק הבחירות לראש הרשות")

(ג) חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט – 1959 (להלן: "חוק הבחירות (דרכי תעמולה)")

(ד) חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), תשנ"ג – 1993

ג. חוקים כלליים נוספים, הנוגעים להיבטים מסוימים של כל מערכת בחירות -

1) חוק העונשין, תשל"ז – 1977

2) חוק שמירת הניקיון, תשמ"ד – 1984

3) חוק הדרכים (שילוט), תשכ"ו – 1966

4) תקנות התעבורה, תשכ"א – 1961

5) תקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), תשנ"ג – 1992

6) חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א – 1981

ד. הנחיות היועץ המשפטי לממשלה

1) 1900-1. איסור על תעמולת בחירות במימון כספי גוף מבוקר – פרסומים המופצים על ידי משרדי הממשלה

2) 1902-1. פעילות מפלגתית של עובדי מדינה ועובדי רשויות מקומיות

3) 1903-1. טיפול בתלונות בנוגע לתעמולה אסורה

4) 1910-1. טוהר הבחירות

5) 1911-1. הבטחת משרה במסגרת הסכם פוליטי

6) 1912-1. תחולת חוקי עזר של רשויות מקומיות על תעמולת בחירות ועל שלטים ומודעות בעלי מסר פוליטי

7) 1913-1. מדיניות התביעה והאכיפה לפני הבחירות לכנסת לרשויות המקומיות

8) 1712-1. ניגוד עניינים של נבחר ציבור בגין קבלת תרומה

9) 1202-4. משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום

חוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט 1959 – עבירות

עונש	תקופת הגבלה	פרוט	סעיף תקנה	העבירה
מאסר 6 חודשים או קנס.	איסור תמידי	איסור שימוש בנכסי ציבור, כספים, מקרקעין ומטלטלין לתעמולת בחירות, של גופים מבוקרים, כמשמעותם בפסקאות (1) (2) (3) (4) (9) של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה תשי"ח 1958 (נוסח משולב), או של תאגיד שהממשלה או רשות מקומית משתתפת בהנהלתו או בהונו, למעט השכרת אולמות ומקומות פומביים פתוחים העומדים כרגיל להשכרה ולמעט נכסים שהועמדו ע"י המדינה לרשות שר או סגן שר, או שהועמדו ע"י הרשות המקומית לרשותו של ראש הרשות.	2 א'	איסור שימוש בנכסי ציבור
מאסר 6 חודשים או קנס	במהלך 90 יום לפני הבחירות	איסור שימוש בשם/דמות של איש כוחות הביטחון שנפצע או נהרג בתפקיד, או בשם/דמות של נפגע פעולת איבה ללא הסכמתו בכתב. איסור שימוש בצה"ל, במסגרת תעמולת בחירות, באופן העשוי ליצור רושם שצה"ל מזוהה עם מפלגה או רשימה כלשהי.	2 ב'	הגבלות על תעמולת בחירות שבה התייחסות לכוחות הביטחון או לנפגע פעולת איבה
מאסר 6 חודשים או קנס	במהלך 90 יום לפני הבחירות	איסור שיתוף ילד מתחת לגיל 15 בתעמולת בחירות למעט כשמדובר בפעילות שיגרית של הילד.	2 ג'	הגבלה על שיתוף ילדים בתעמולת בחירות
מאסר 6 חודשים או קנס	איסור תמידי	איסור שימוש בכלי טייס או שייט לצורך תעמולת בחירות.	3	איסור שימוש בכלי טייס או שייט
מאסר 6 חודשים או קנס	איסור תמידי	איסור השימוש ברמקול לצורך תעמולת בחירות, פרט לשימוש ברמקול להגברת קולו של נואם באסיפה המתקיימת כדין.	4	הגבלת השימוש ברמקול
מאסר 6 חודשים או קנס	עד 42 יום לפני הבחירות	איסור השימוש בתעמולת בחירות באות המציינת רשימת מועמדים, פרט לתקופה של 42 יום לפני הבחירות.	7	הגבלת השימוש באות של רשימה
מאסר 6 חודשים או קנס	במהלך 90 יום לפני הבחירות	איסור תעמולת בחירות המלווה בתוכניות בידור, לרבות הופעות אומנים, נגינה, זימרה, סרטים ונשיאת לפידים. איסור מתן מתנות, הגשת מאכלים ומשקאות, פרט למסיבות בבתי פרטיים.	8	איסור בידור, מתנות ואוכל
מאסר 6 חודשים או קנס	במהלך 90 יום לפני הבחירות	אסור תעמולת בחירות באמצעות הדבקה, התקנה, כתיבה, צביעה או זריקת אור על מבנים או גדרות או כבישים, מדרכות, או שטחים אחרים המיועדים לציבור שילך או ייסע בהם, הכל בכפוף לאמור בסעי' 10 הדן במודעות מודפסות.	9 (ב)	איסורים שונים
מאסר 6 חודשים או קנס	במהלך 90 יום לפני הבחירות	אסור תעמולת בחירות באמצעות מודעות מודפסות המוצגות ברבים, אלא במגבלות הבאות: 1. מודעה לא תהיה גדולה מ-50 על 70 ס"מ. 2. המודעה תישא את שמו ומענו של המדפיס והאחראי להזמנה וכן שם סיעה/רשימת מועמדים שמטעמה פעל. 3. המודעה לא תודבק אלא על לוחות מודעות שיעדה רשות מקומית דרך קבע להדבקת מודעות, או שיעדה	10 (א)	הגבלת השימוש במודעות מודפסות/ שלטים שלא עומדים בקריטריונים המפורטים

העבירה	סעיף תקנה	פרוט	תקופת הגבלה	עונש
בחוק.		במיוחד להדבקת מודעות של תעמולת בחירות לקראת בחירות.		
	10(א1)	על אף האמור בסעיף 10(א) מותרת תעמולת בחירות באמצעות מודעה המוצגת ע"ג דירת מגורים או על משרדי או מועדוני מפלגה/רשימה ובלבד שהצבתה אינה אסורה לפי חוק הדרכים (שילוט), תשכ"ו – 1966, או חוק עזר.	במהלך 90 יום לפני הבחירות	
הגבלת השימוש במודעות מודפסות בעיתונות.	10 (ב)	אסור תעמולת בחירות באמצעות מודעות בעיתונים יומיים, שבועונים או ירחונים אלא במגבלות הבאות: 1. מודעה לא תהיה גדולה מ-40 אינץ'. 2. לא תפורסם יותר ממודעה אחת ביום מטעם כל מפלגה בעיתון אחד. 3. המודעה תישא את שמו ומענו של האדם שהזמינה וכן שם סיעה/רשימת מועמדים.	במהלך 90 יום לפני הבחירות	מאסר 6 חודשים או קנס
הגבלה על שלטים	10 א'	הוראות סעיף 10 יחולו בשינויים המתחייבים, גם על שלט מודפס או בלתי מודפס. אולם הגבלת פסקה (1) לסעיף 10 (א) לא תחול על שלט הנושא אך ורק אות וכינוי שאושרו כדין לרשימת המועמדים.	במהלך 90 יום לפני הבחירות	מאסר 6 חודשים או קנס
הסדר פרסום חוצות	10 ב'	הסעיף מסדיר פרסום תעמולת בחירות בשלטי חוצות ומטיל מגבלות על מי שעוסק בהפעלה/שיווק של מתקני חוצות כמוסדר בסעיף.	במהלך 90 יום לפני הבחירות	מאסר 6 חודשים או קנס
שמירה על הוראות חוק	11	על אף האמור בכל דין אחר, לא תרשה רשות מקומית הדבקת חומר שיש בו תעמולת בחירות אם החומר נוגד את הוראות סעיפים 9, 10, 10 א' או 10 ב'.	במהלך 90 יום לפני הבחירות	מאסר 6 חודשים או קנס
מסירות חומר מודפס	12	לא ימסור מדפיס חומר שהדפיס ושיש בו תעמולת בחירות, אלא לידי מי שהזמין הדפסתו או לידי מי שהוסמך לכך בכתב ע"י המזמין; ואם החומר מתיימר להיות תעמולת בחירות מטעם מפלגה או רשימת מועמדים, לא ימסרנו אלא לידי מי שהוסמך לכך בכתב ע"י אותה מפלגה או רשימת מועמדים.	איסור תמידי	מאסר 6 חודשים או קנס
איסור הפרעה לתעמולת בחירות ע"י רשימה מתחרה	13	אסור תעמולת בחירות מטעם מפלגה או רשימה, או למענה, בדרך שיש בה משום הפרעה בלתי הוגנת של תעמולת בחירות מטעם מפלגה או רשימת מועמדים אחרת, או למענה.	איסור תמידי	מאסר 6 חודשים או קנס
עונשים	17	המפר הוראה מהוראות חוק זה, או אינו מקיים חיוב שהוטל עליו לפי הוראות יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת - דינו מאסר 6 חודשים או קנס האמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין.		

חוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), תשכ"ט - 1969 - עבירות

העבירה	סעיף	פרוט	עונש
זיוף פנקס או רשימה	117) (א)	זיוף פנקס בוחרים או רשימת בוחרים, שינויה או השמדתה שלא כדין.	מאסר 7 שנים או קנס
זיוף פנקס או רשימה ע"י מי שממונה על הכנת הפנקס או הרשימה, החזקתם שמירתם או הצגתם.	117) (א)	כאמור בסעיף 117(א) לעיל	מאסר 14 שנים או קנס
שימוש שלא כדין במידע פנקס		עושה שימוש במידע פנקס או מוסר מידע ממידע פנקס בחירות שלא לצרכי התמודדות בבחירות או לצרכי קשר עם הבוחר	שנתיים מאסר או קנס.
הפרעת בחירות	119) (א)	1. הפרעה למהלך הסדיר של הבחירות. 2. הכנה או הפצה של פתקי הצבעה שאינם בהתאם להוראות החוק. 3. הפרעה לבוחר בהצבעה או מניעה בעדו מלהצביע. 4. טיפול בקלפי או הוצאת קלפי ללא רשות. 5. התערבות ללא רשות בפתירת הקלפי או בספירת הקולות. 6. השמדה, לכלוך, סימון, העלמה או לקיחה שלא כדין פתק הצבעה המצוי בתא ההצבעה באופן העשוי להפריע להצבעה. 7. השמדה, העלמה או לקיחה שלא כדין חומר הצבעה שיש להעבירו לוועדה איזורית או לוועדת הבחירות המרכזית. 8. השמדת מעטפת הצבעה מהמעטפות שהוצאו מהקלפי לפני שנכללה בספירת הקולות.	שנתיים מאסר או קנס.
הפרעה לסדרי בחירות ע"י חבר של ועדת בחירות, או ממונה על הקלפי או על שמירת הסדר במקום הקלפי.	119) (ב)	כאמור בסעיף 119 (א) לעיל.	מאסר 5 שנים או קנס.
נטישת חומר הצבעה	120	יו"ר ועדת קלפי או ממלא מקומו הנוטש, לאחר גמר ספירת הקולות, את פרוטוקול ההצבעה ואת חומר ההצבעה האמורים בסעיף 79	מאסר 5 שנים או קנס.
אי מילוי חובה על ידי אחראי	121	אחראי על הצבעה בכלי שיש לפי פרק י', או על הצבעה בנציגות דיפלומטית/קונסולרית לפי פרק י', שלא מילא חובה המוטלת עליו באותו פרק.	מאסר 5 שנים או קנס
שחיתות ואיום	122	1. נתינה או הצעת שוחד על מנת להשפיע על בוחר להצביע או להימנע מלהצביע בכלל או בעד רשימת מועמדים מסוימת. 2. קבלה או הסכמה לקבל שוחד, באופן אישי או לאדם אחר, כדי שיצביע או יימנע מהצביע בכלל או בעד רשימת מועמדים מסוימת. 3. איום על בוחר בגרימת נזק, לו או לאדם אחר, אם הבוחר יצביע או יימנע מהצביע בכלל או בעד רשימת מועמדים מסוימת. 4. הבטחת עבודה לבוחר, אם יצביע או יימנע מהצביע בעד רשימת מועמדים מסוימת. 5. פיטורי אדם מעבודה או איום לפטרו או מניעת קבלת עבודה או איום למנוע קבלת עבודה כדי שיצביע או לא יצביע או משום	מאסר 5 שנים או קנס.

העבירה	סעיף	פרוט	עונש
		שהצביע או לא הצביע בעד רשימת מועמדים מסוימת או משום שנמנע או לא נמנע מהצבעה, או כדי שימנע או לא ימנע או משום שנמנע או לא נמנע מתעמולת בחירות, בכלל או בעד רשימת מועמדים מסוימת. 6. שידול אדם להצביע או להימנע מלהצביע, בכלל או בעד רשימת מועמדים מסוימת, בדרך של השבעה, קללה, נידוי, חרם, נדר, התרת נדר, הבטחה להעניק ברכה או מתן קמע. * דרכי קבלת שוחד - ראה סעיף 123.	
הצבעה שלא כחוק	124) (א	1. שימוש לזיהוי בפני ועדת קלפי או בפני אחראי על ההצבעה בכלי שיט בפנקס זיהוי או בתעודת זהות שאינם שלו או שנעשה בהם רישום או שינוי שלא כדין, בכוונה להטעות את ועדת הקלפי או את האחראי. 2. הצבעה יותר מפעם אחת, בין באותה קלפי ובין בקלפיות שונות. 3. הטלה יותר ממעטפה אחת לתוך הקלפי, בין שיש בה פתק הצבעה ובין שהיא ריקה.	מאסר שנתיים או קנס.
	124) (ב	נעברה עבירה כאמור בסעיף 124(א) בידי חבר ועדת קלפי או שאפשר אחד מהם ביצוע עבירה כאמור.	מאסר 5 שנים או קנס
הפקעת שכר אולמות	125	דרישה או קבלת שכר בעד אולם לאסיפות בחירות העולה על השכר הממוצע שנתקבל בשנה שקדמה לשנת הבחירות בעד השכרת אותו אולם למטרות דומות.	מאסר שנתיים או קנס.

העבירה	מס' סעיף	פרוט	עונש
הפרעות לבחירות	126	1. הפרעה למהלך סדיר של אסיפת תעמולה לבחירות מטעם רשימת מועמדים שפורסמה. 2. הסרה, השמדה או לכלוך מודעה בענייני בחירות שמטעם ועדת בחירות או מודעה שיש בה תעמולת בחירות מטעם רשימת מועמדים, למעט מודעה שהודבקה ללא הסכמת הבעלים בבית, בחנות או במשרד או שעבר זמנה. 3. השמדה או העלמת חומר תעמולה מטעם רשימת מועמדים או מניעתו של חומר כזה מלהגיע לתעודתו החוקית באופן אחר. 4. חתימה על טופס הצהרת מוגבל ניידות כאשר האדם אינו מוגבל 5. ניהול ביום הבחירות תעמולה בכתב, בע"פ או בצורה אחרת במקום הקלפי או במרחק של פחות מ-10 מטרים ממנו (10 מטרים מהגדר החיצונית של המבנה בו נמצא מקום הקלפי) . 6. הפרת איסור לפי סעיף 75(ב), הנוגע למלווה של מי שאינו מסוגל לבצע את הפעולות המעשיות בתא ההצבעה לבדו.	מאסר 6 חודשים או קנס

חוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה – 1965 – עבירות

עונש	פרוט	סעיף	העבירה
מאסר 7 שנים או קנס.	זיוף רשימת בוחרים, שינויה או השמדתה שלא כדין.	85	זיוף רשימת בוחרים
מאסר 14 שנה או קנס.	כאמור בסעיף 85 לעיל.	85	זיוף רשימת בוחרים ע"י חבר ועדת בחירות, חבר ועדת קלפי, אדם הממונה על החזקת הרשימה או שמירתה או על קלפי, נציגי רשימות מועמדים בישיבות ועדת הבחירות.
מאסר 3 שנים או קנס.	הודעה למרשם האוכלוסין על שינוי "מען" בישוב בו המודיע אינו תושב, ביודעו שהודעת השינוי אינה נכונה וכתוצאה ממנה הצביע בישוב שהוא איננו תושב בו.	א85	שינוי מען
מאסר שנתיים או קנס.	העושה שימוש במידע פנקס בוחרים או מוסר מידע מפנקס שלא לצרכי התמודדות בבחירות או קשר עם ציבור הבוחרים.	ב85	שימוש שלא כדין במידע פנקס
שנתיים מאסר או קנס.	<ol style="list-style-type: none"> 1. הפרעה או הפסקה במהלך הסדיר של הבחירות או של ספירת הקולות. 2. הכנה או הפצה של פתקי הצבעה שלא כדין. 3. הפרעה לבוחר בהצבעה או מניעה בעדו להצביע. 4. טיפול בקלפי או הוצאת קלפי ללא רשות. 5. התערבות ללא רשות בפתיחת הקלפי או בספירת הקולות. 6. השמדה, לכלוך, העלמה או לקיחה שלא כדין פתק הצבעה המצוי בתא ההצבעה באופן העשוי להפריע להצבעה. 7. השמדה, העלמה או לקיחה שלא כדין חומר הצבעה שיש להעבירו למנהל הבחירות לפי סעיף 64. 8. השמדת מעטפת הצבעה מהמעטפות שהוצאו מהקלפי לפני שנכללה בספירת הקולות. 9. השמדת פתק הצבעה מן הפתקים שהוצאו מהקלפי לפני שנכלל בספירה או הטלת פגם בפתק כאמור. 	86 (א)	הפרעה לסדרי בחירות
מאסר 5 שנים או קנס.	כאמור בסעיף 86(א) לעיל.	86 (ב)	הפרעה לסדרי בחירות ע"י חבר של ועדת בחירות, נציג של רשימת מועמדים בישיבות ועדת הבחירות, משקיף של רשימת מועמדים בוועדת קלפי, חבר ועדת קלפי או ממונה על הקלפי או על שמירת הסדר במקום הקלפי.
מאסר 5 שנים או קנס.	יו"ר ועדת קלפי הנוטש, לאחר גמר ספירת הקולות, את פרוטוקול ההצבעה ואת חומר ההצבעה האמורים בסעיף 64.	87	נטישת פרוטוקול הצבעה וחומר הצבעה
מאסר 5 שנים או קנס.	<ol style="list-style-type: none"> 1. נתינה או הצעת שוחד על מנת להשפיע על בוחר להצביע או להימנע מלהצביע בכלל או בעד רשימת מועמדים מסוימת. 2. קבלה או הסכמה לקבל שוחד באופן אישי או לאדם אחר, אם 	88	שחיתות ואיום

העבירה	סעיף	פרוט	עונש
		<p>הבוחר יצביע או יימנע מהצביע בכלל או בעד רשימת מועמדים מסוימת.</p> <p>3. איום על בוחר בגרימת נזק לו או לאדם אחר, אם הבוחר יצביע או יימנע מהצביע בכלל או בעד רשימת מועמדים מסוימת.</p> <p>4. הבטחת עבודה לבוחר, אם יצביע או יימנע מהצביע בעד רשימת מועמדים מסוימת.</p> <p>5. פיטורי אדם מעבודה או איום לפטרו או מניעת קבלת עבודה או איום למנוע קבלת עבודה, כדי שיצביע או לא יצביע או משום שהצביע או לא הצביע בעד רשימת מועמדים מסוימת או משום שנמנע או לא נמנע מהצבעה או כדי שימנע או לא ימנע או משום שנמנע או לא נמנע מתעמולת בחירות בכלל או בעד רשימת מועמדים מסוימת.</p> <p>6. המשדל אדם להצביע או להימנע מלהצביע, בכלל או בעד רשימת מועמדים מסוימת, בדרך של השבעה, קללה, נידוי, חרם, נדר, התרת נדר, הבטחה להעניק ברכה או מתן קמע.</p> <p>* דרכי קבלת שוחד - ראה סעיף 89.</p>	
הצבעה שלא כחוק	90	<p>1. שימוש לזיהוי בפני ועדת קלפי בפנקס זיהוי או בתעודת זהות של אדם אחר או בתעודה שבה נעשה רישום או שינוי שלא כדין.</p> <p>2. הצבעה יותר מפעם אחת.</p> <p>3. הטלה יותר ממעטפה אחת לתוך הקלפי, בין שיש בה פתק הצבעה ובין שהיא ריקה.</p>	מאסר שנתיים או קנס.
פרסום תוצאות בחירות בקרב חיילים	91	פרסום תוצאות בחירות בקרב חיילים.	מאסר שנתיים או קנס.
הפקעת שכר אולמות	92	דרישה או קבלת שכר בעד אולם לאסיפות בחירות בניגוד להוראת סעיף 77 (המגבילה את השכר לשכר הממוצע שנתקבל בשנה שקדמה לשנת הבחירות בעד השכרת אותו אולם למטרות דומות).	מאסר שנתיים או קנס.
הפרעות לתעמולת בחירות	93	<p>1. הפרעה למהלך סדיר של אסיפת תעמולה לבחירות לאחר המועד להגשת רשימת מועמדים לפי סעיף 35(ח) קרי, היום ה- 33 לפני יום הבחירות.</p> <p>2. הסרה, השמדה או לכלוך מודעה בענייני בחירות שמטעם מנהל בחירות או ועדת בחירות או מודעה שיש בה תעמולת בחירות מטעם רשימת מועמדים, למעט מודעה שהודבקה ללא הסכמת הבעלים בבית, בחנות או במשרד או שעבר זמנה.</p> <p>3. השמדה או העלמת חומר תעמולה מטעם רשימת מועמדים או מניעתו של חומר כזה מלהגיע לתעודתו החוקית.</p> <p>4. ניהול ביום הבחירות תעמולה בכתב, בע"פ או בצורה אחרת במקום הקלפי או במרחק של פחות מ- 25 מטרים ממקומה, או מהקיר החיצוני או הגדר החיצונית של המבנה בו נמצאת הקלפי, הכל לפי הרחוק ביותר.</p>	מאסר 6 חודשים או קנס
סעיף סל	93 (5)	הפרת יתר הוראות החוק שלא פורטו בטבלה דלעיל. כמו סעיפים 74, 75, 76 שלהלן.	מאסר 6 חודשים או קנס
איסור תהלוכות וכדי' ביום הבחירות	74	משעה 7 בערב לפני יום הבחירות ובכל יום הבחירות לא תהיה בתחום הרשות המקומית שבה מתקיימות הבחירות תעמולת בחירות ע"י אסיפות, תהלוכות, רמקולים או שידורים ברדיו.	מאסר 6 חודשים או קנס
תעמולת בחירות ע"י עובדי המדינה וחיילים	75	1. עובד המדינה, כולל עובד שירות התעסוקה, רשות הפיתוח וכן עובד של רשות מקומית, של הקרן הקיימת לישראל או של רשות השידור, אשר יש להם סמכות מינהלית, לרבות סמכות לפי תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, או תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, לא יקחו חלק בתעמולת הבחירות בתחום הרשות המקומית שבה מתקיימות בחירות.	מאסר 6 חודשים או קנס

העבירה	סעיף	פרוט	עונש
		<p>2. מתקיימות הבחירות למועצה ביום שבו מתקיימות גם הבחירות לכנסת, לא יקחו חלק העובדים המפורטים בסעיף קטן (א) בתעמולת הבחירות בשום רשות מקומית.</p> <p>3. חיילים בשירות סדיר או בשירות מילואים פעיל לפי חוק שירות הבטחון, תשי"ט - 1959 (נוסח משולב), או בשירות קבע של צבא הגנה לישראל, לא יקחו חלק בתעמולת הבחירות.</p> <p>4. בית משפט שהרשיע אדם בשל עבירה על הוראת סעיפים קטנים (א) או (ב), יורה, בנוסף על כל עונש, על השעייתו מעבודתו או ממילוי תפקידו, ללא תשלום, עד ליום הבחירות, אין בהוראה זו כדי למנוע העמדה אותו אדם לדין משמעתי.</p>	
תעמולת בחירות ע"י חבר ועדת קלפי	76	חברת ועדת קלפי וממלא מקומו לא יקחו חלק בתעמולת בחירות ביום הבחירות בתחום אזור הקלפי שאליו נתמנו.	מאסר 6 חודשים או קנס

העבירה	מס' סעיף	פרוט	עונש	הוראות מיוחדות
מאסר על תנאי בעבירות בחירות	52(ב) (2)	הורשע אדם בעבירת בחירות לפי חוק הרשויות המקומיות ו/או חוק הבחירות (דרכי תעמולה) – יכול שתעלה תקופת התנאי בשל עבירה נוספת שהיא עבירת בחירות על 3 שנים, ובלבד שלא תעלה על 5 שנים.		
השחתת מודעות	195	אין להוריד, להשחית או להשמיד במזיד וללא רשות הודעה, מודעה, או תעודה שהודבקו או נועדים להיות מודבקים על בנין או מקום ציבורי עפ"י הדין או עפ"י הוראת עובד ציבור.	מאסר 3 חודשים	
השחתת פני מקרקעין	196	אין לכתוב, לצייר, לשרטט, לחרוט או להדביק על מקרקעין של הזולת שלא כדין, כל כתב או שלט.	מאסר שנה	התיישנות - שנה אחת.
חזקת אחריות	196 א'	יראו כמבצע עבירה לפי סעיף 196, גם מי שתוכן המודעה שהודבקה שלא כדין מצביעה עליו כעל מי שהזמין את הכנתה או הדבקתה או הורה על ביצוע המעשה, זולת אם הוכיח: 1. העבירה נעשתה שלא בידיעתו. 2. נקט בכל האמצעים הסבירים למנוע את ביצועה.		
הפרעה לבחירות	197	ניסיון למנוע, לחבל או להפריע לבחירות ציבוריות בכוח, באלימות, באיומים או בכל מעשה שהוא עבירה עפ"י חוק העונשין.	מאסר 3 שנים	

חוק שמירת הנקיון, תשמ"ד 1984. חוק הדרכים (שילוט), תשכ"ו 1966. תקנות התעבורה, תשכ"א 1961,

תקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), תשנ"ג 1992

העבירה	מס' סעיף	פרוט	עונש
השלכת פסולת	2	<u>חוק שמירת הנקיון, תשמ"ד 1984</u> אין להשליך פסולת, פסולת בנין או גרוטאות רכב ברשות הרבים או מרשות הרבים לרשות היחיד, ואין ללכלך את רשות הרבים.	קנס
חזקות לעניין לכלוך רשות הרבים	5 א'	1. הכותב, מצייר, משרטט או חורט על מקרקעין של זולתו, שלא כדין, או מדביק, תולה, מניח או קובע עליהם, שלא כדין, כל כתב, מודעה או שלט - רואים אותו לעניין סעיף 2, כמלכלך את רשות הרבים. 2. הודבקו או נקבעו כתב, מודעה או שלט כאמור בסעיף קטן (א), רואים לעניין סעיף 2, גם מי שתכנם של הכתב, המודעה או השלט מצביע עליו כמי שהזמין את הכנתם או הדבקתם או הורה על כך זולת אם הוכיח כי לא הוא עשה כן וכי המעשה נעשה שלא בידיעתו והוא נקט את כל האמצעים הסבירים למנוע את ביצוע המעשה. 3. בסעיף זה, "כתב" לרבות ציור, שרטוט או חריטה.	קנס
אי התקנת שלט	2	<u>חוק הדרכים (שילוט), תשכ"ו 1966</u> אין להתקין שלט הנראה לעיני מי שנוהג בדרך בין עירונית אלא אם ניתן לכך היתר עפ"י החוק. יש לציין על גבי השלט את שם המזמין.	קנס
פגיעה בתמרור	148	<u>תקנות התעבורה, תשכ"א - 1961</u> לא יפגע אדם בתמרור או באביזריו, שהוצב או סומן כדין, לא יסלקו, לא ישחיתו, לא יזיזו, לא ישנהו ולא יטשטשו.	מאסר שנתיים או קנס.
הפצת מודעות	161 (א)	לא יפיץ אדם מודעה, כרוז או נייר מתוך רכב.	מאסר שנתיים או קנס.
איסור נשיאת סימנים ברכב	305 (ב)	אין לנהוג ברכב ואין להרשות לנהוג ברכב, הרשום בישראל, כשהרכב נושא סימן שאינו מופיע בתקנות התעבורה.	מאסר שנתיים או קנס.
הודעות ופרסומות	תקנה 7	<u>תקנות למניעת מפגעים (מניעת רעש), תשנ"ג - 1992</u> אין להפעיל ואין להרשות את הפעלתו של מגביר קול או מכשיר כיוצא בו, באזור מגורים למתן הודעה או פרסומת אחרת.	מאסר 6 חודשים או קנס.

תמצית הנחיות לפעולה בהתאם לחוקי הבחירות

סוג העבירות	פירוט עבירות	הנחיות לטיפול	הערות	עמ' הנחי ה
עבירות תעמולה לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה).	הגבלות על שימוש בנכסי ציבור, בכלי טייס/שייט, ברמקול וכיו"ב למטרות תעמולה; הגבלות על שימוש בשלטים ובמודעות תעמולה במבנים, בכבישים, בעיתונים וכיו"ב - ר' נספח א'.	יש לפתוח בחקירה (לסווג פ"א). דרג מרחבי רשאי לגנוז מהעדר התאמה להליך הפלילי בהתקיים נסיבות חריגות. כשמדובר בתעמולה שלא כדין המסכנת את שלום הציבור ו/או חוצה מחוזות ו/או מעוררת עניין ציבורי רב ו/או כרוכה בגרימת נזק רב והשחתת פני מקרקעין וכד' - במקביל לחקירה יש להעביר את העתק החומר לצוות בחירות באח"ס ע"מ שיבחן את הצורך בהגשת בקשה ליו"ר ועדת הבחירות המרכזית להוצאת צו מניעה ו/או צו להסרת מודעות וניקוי ושיקום מקרקעין. הסרת המודעות/השלטים: פניה לרשות המקומית, ואם בדרכים בין-עירוניות - לחברת נתיבי ישראל, לצורך הסרה, וסיוע באבטחה עפ"י הצורך. אם מדובר בסיכון חיי אדם או הפרעה לתנועה - הסרה מיידית ע"י המשטרה.	צו מניעה - סמכות יו"ר ועדת הבחירות המרכזית/ להוציא צו נגד סיעה/רשימה המונע ביצועה או המשך ביצועה של העבירה. הפרת הצו כמזהב כביזיון בימ"ש בגינו ניתן להטיל מאסר או קנס אשר יקוּזז מכספי המפלגה. צו להסרת מודעות ולניקוי ושיקום מקרקעין - סמכות יו"ר ועדת הבחירות המרכזית/ להסיר מודעות וכתובות שהוצגו, שהודבקו או שנכתבו בניגוד להוראות חוק זה ולנקות או לשקם את המקרקעין שהושחתו, עד היום ה- 60 -שלאחר הבחירות. לא קוים הצו רשאי היו"ר להורות לרשות המקומית/לחברת נתיבי ישראל לבצע את הנדרש בצו ולנקות את עלות הביצוע מכספי מימון הבחירות. התיישנות - 3 שנים.	8-9
השחתת פני מקרקעין	עבירות על מגבלות התעמולה שלפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה) - ר' נספח א'. עבירה של השחתת פני מקרקעין לפי סעיף 196 לחוק העונשין - ר' נספח ד'.	עדיפות לטיפול במישור של "עבירות תעמולה" שלפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה). בכפוף לכך יש לחקור לפי סעיף 196 לחוק העונשין. הסרת המודעות/שלטים - כאמור לעיל.	התיישנות של עבירה לפי סעיף 196 - שנה אחת.	8-11
עבירות של הפרעה למהלך הבחירות ולסדרי ההצבעה בקלפי לפי חוק הבחירות	רשימות זיוף בוחרים, הצבעה שלא כחוק, הפרעה למהלך הבחירות ולסדרי ההצבעה בקלפי, שחיתות ואיום במטרה להשפיע על ההצבעה, הפרעה לתעמולת	יש לפתוח בחקירה (לסווג פ"א). כשמדובר בעבירות מתמשכות כגון שחיתות, איום, מתן שוחד, הענקת ברכות ומתן קמעות במטרה להשפיע של ההצבעה - במקביל לחקירה, יש להעביר את החומר לצוות הבחירות באח"ס ע"מ שיבחן את הצורך בהגשת בקשה ליו"ר ועדת	צו מניעה - סמכות יו"ר ועדת הבחירות המרכזית/ להוציא צו נגד סיעה/רשימה המונע ביצועה או המשך ביצועה של העבירה. הפרת הצו כמזהב כביזיון בימ"ש בגינו ניתן להטיל מאסר או קנס אשר יקוּזז מכספי מימון הבחירות.	8-10

		הבחירות המרכזית להוצאת צו מניעה.	בחירות חוקית - ר' <u>נספח ב'</u> .	לרשויות המקומיות.
10	<u>ביזיון בימ"ש</u> – הפרת צו מניעה של יו"ר ועדת הבחירות המרכזית כביזיון בימ"ש בגינו ניתן להטיל מאסר או קנס אשר יקוזז מכספי מימון הבחירות.	התלונה תסווג פ"א ניילון "רשות אחרת מוסמכת" ותועבר לאח"ם לצורך העברתה ליו"ר ועדת הבחירות, לנקיטת הליכי ביזיון בימ"ש. שקילת פתיחה בחקירה פלילית בעבירת הפרת הוראה חוקית	-	הפרת צו מניעה של יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לפי חוק הבחירות(דרכי תעמולה)
17-18	פתיחה בחקירה במטרה למצות את הדין עם העבריינים (לרבות מעצר במקרים המתאימים). דגש על הנצחת האירועים.	עבירות אלימות, היזק לרכוש וכיו"ב עבירות לפי חוק העונשין במהלך אירועי בחירות (תהלוכות, הפגנות, סיורים של איש ציבור).		עבירות סד"צ באירועי בחירות
8	העברת החומר לצוות חקירות בחירות ארצי לצורך בחינת המשך הטיפול (חקירה או העברה למבקר המדינה).	-		עבירות מימון הבחירות